

Обобщая изложенное, полагаем, что законодателю необходимо рассмотреть возможность о создании и принятии законодательного акта, который будет регулировать отдельно преступления против половой неприкосновенности или половой свободы, а также различные формы насилия, а именно: психологического, семейного и т. п. Считаем, что подобный нормативный правовой акт будет способствовать более эффективному и объективному выявлению и пресечению подобных преступлений.

Список использованных источников

1. Криминология: учебное пособие; под ред. С. Я. Лебедева, М. А. Кочубей. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. С. 100.
2. Кашевский В. А., Ахраменка Н. Ф. Краткий курс лекций по криминологии. Общая часть. Минск, 1996. С. 174.
3. Еникеев М. И. Юридическая психология. Санкт Петербург: Норма, 2016. 640 с.
4. Позднякова М. Е. Неудовлетворенность социальных потребностей – важный фактор наркотизации. *Актуальные проблемы девиантного поведения*. Москва, 1995. С. 25–27.
5. Абельцев С. Н. Личность преступника и проблемы криминального насилия. Москва, 2000. С. 568.
6. Антонян Ю. М. Почему люди совершают преступления. Причины преступности. Москва: Камерон, 2006. 304 с.
7. Ильяшенко А. Н. Противодействие насильственной преступности в семье: уголовно-правовые и криминологические аспекты. Москва, 2003.
8. Проблема семейного насилия в Беларуси требует законодательного решения, 2019. URL: https://yandex.by/turbo?text=https%3A%2F%2Fnaviny.by%2Ffrubrics%2Fsociety%2F2011%2F05%2F28%2Fic_articles_116_173799 (дата доступа: 18.03.2020).

Глушко Оксана Зиновівна,

молодший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України

ЗАКОНОДАВЧИЙ ВИМІР РЕФОРМ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

Освіта у Польщі сьогодні розвивається в напрямі підвищення якості та відповідності найкращим європейським стандартам. Державні витрати на освіту та виховання у 2017 році (з державного бюджету та органів місцевого самоврядування) становили 71,9 млрд злотих, що становило 3,6 % ВВП. Реформа структури системи освіти в Польщі була розпочата наприкінці 2016 року, після прийняття «Закону про освіту» («Prawo oświatowe») та Закону «Положення про введення Закону про освіту» («Przepisy wprowadzające Ustawę – Prawo

oświatowe»)), яка спрямована на подальшу модернізацію шкільної освіти країни. З'ясовано, що впровадження реформи відбуватиметься з 1 вересня 2017 року до 2022/24 навчальні роки. Реформа загальної середньої освіти розпочалась у 2019/2020 навчального року і завершиться 2023/2024 навчальним роком. Зміни в загальноосвітніх ліцеях і технікумах розпочато у 2019/2020 навчального року й завершиться у 2023/2024 навчальному році.

Виявлено, що імплементація реформи структури освіти передбачає запровадження 8-річної початкової школи, замість 6-річної. Навчання в початковій школі включає два етапи: 1-3 класи (рання шкільна освіта) з інтегрованою формою навчання; 4-8 класи, предметне навчання. Після завершення 8-річної основної початкової школи учні складатимуть «екзамен восьмикласника». Таким чином, у зв'язку з реформуванням структури системи освіти обов'язкове навчання триватиме 9 років (учні віком 6/7 – 15 років), охоплюючи останній рік дошкільної освіти та 8-річну початкову школу. Відповідно, реформою передбачено ліквідацію гімназій, повернення до 8-річної початкової школи, модернізацію професійної освіти. Метою реформи є продовження циклу навчання в загальноосвітніх школах з трьох до чотирьох років, а також у технікумах від чотирьох до п'яти років.

Вчителі в державних школах та інших державних установах системи освіти Польщі працюють за Законом «Карта вчителя» від 26 січня 1982 року (зі змінами від 22 листопада 2018 р., від 13 червня 2019 р.). Цей Закон детально визначає умови праці вчителів, їхні обов'язки, дисциплінарну відповідальність, рівні професійної підготовки та розмір оплати праці вчителів. Вчителі з недержавних шкіл працюють на основі загальнообов'язкового трудового законодавства або цивільного кодексу. Впродовж 2018–2019 рр. відбулись зміни (впродовж 2018–2019 рр. у Закон «Карта вчителя» були внесені відповідні доповнення та поправки), що були направлені на підвищення престижності педагогічної професії, осучаснення стандартів праці для вчителів та запровадження оновлених правил щодо отримання відповідного професійного рівня для вчителя. Головний пріоритет державної політики Польщі – це гідне фінансове забезпечення вчителів та педагогічних працівників.

Одним з найважливіших аспектів професійного розвитку вчителів є їх просування по службі. У «Карті вчителя» законодавчо визначено можливості просування вчителів за чотирьохрівневою шкалою. Перший ступінь – це вчитель-стажер. Після одного року роботи і пі-

сля отримання позитивного відзиву можливо отримати ступінь контрактного вчителя. Після наступних трьох років і подання необхідних документів, складання кваліфікаційного іспиту й отримання позитивного результату, вчитель отримує новий ступінь – вчитель призначений. Найвищий ступінь – це дипломований вчитель (вища освіта обов'язкова) ступінь кваліфікованого вчителя. У 2017/18 навчальному році більшість викладацького складу Республіки Польщі становили кваліфіковані вчителі (55,4%). Вчителі призначені становили 21,6% персоналу, контрактні викладачі – 15,5 %, стажери – 4,4%, а викладачі без ступеня – становили 3,1%. Отже, як ми бачимо, перевага надається вчителю із багатолітнім досвідом роботи, що також передбачено «Картою вчителя».

Хочемо також зауважити, що майже одночасно з реформою середньої освіти в Польщі також відбувається реформа вищої освіти. З 1 жовтня 2018 року набирає чинності новий закон «Закон 2.0. Нова конституція для науки та вищої освіти в Польщі». Цей закон є довгоочікуваний, на етапі підготовки було активне залучене наукове середовище країни. Цей закон дає можливість вищим навчальним закладам стати більш самостійними, отримати певну автономність, розширити можливості ректорів ВНЗ, у тому числі й прийняття рішень у фінансових питаннях. Згідно з законом «Про вищу освіту та науку» кожна дипломна робота і дисертація повинні пройти перевірку на антиплагіат. Таким чином, реформа вищої освіти спрямована на підвищення її якості, зокрема в сфері підготовки педагогічних працівників.

Завдяки реформам у сфері освіти рейтинг Польщі в програмі в міжнародному дослідженні PISA значно покращився, починаючи з 2000 року. Поступово почали підвищуватися до середнього рівня показники серед усіх предметів. Досягти таких позитивних результатів допомогли ключові, системні реформи в сфері освіти країни, а саме: децентралізаційна реформа (передача повноважень на місцеві рівні, при збереженні стандартів на національному рівні), надання більшої кількості годин на навчання польської мови з акцентом розвитку в учнів читацької компетентності, запровадження зовнішньо-оціночних іспитів наприкінці кожного етапу освіти, розробка та запровадження механізму внутрішньої та зовнішньої оцінки шкіл, зміна структури та послідовне підвищення заробітної плати вчителям тощо. Позитивний приклад Польщі може допомогти іншим країнам, зокрема Україні, реформувати свою систему освіти, уникаючи помилок і сліпого наслідування.